

Uchwała Nr LXI/327/2024
Rady Powiatu w Kolbuszowej
z dnia 18 kwietnia 2024r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024r. poz. 107), oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424)

Rada Powiatu w Kolbuszowej
uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030 w brzmieniu, jak załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Kolbuszowej i Kierownikowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej.

§ 3. Traci moc uchwała nr XXXIX/219/2022 Rady Powiatu w Kolbuszowej z dnia 28 kwietnia 2022r. w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kolbuszowskim na lata 2022 – 2028.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu

Mieczysław Burek

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
NA LATA 2024-2030**

Kolbuszowa, kwiecień 2024

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
W POWIECIE KOLBUSZOWSKIM NA LATA 2024-2030**

SPIS TREŚCI	strona
Wstęp	3
Charakterystyka zjawiska przemocy domowej	4
Diagnoza problemu przemocy domowej w powiecie kolbuszowskim	13
Odbiorcy Programu	23
Realizatorzy Programu	23
Miejsce i czas realizacji	24
Cele Programu	24
Harmonogram realizacji zadań w ramach programu	25
Oczekiwane efekty realizacji Programu	30
Źródła Finansowania Programu	30
Monitoring Programu	31
Zakończenie	31

WSTĘP

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w powiecie kolbuszowskim na lata 2024-2028 jest zgodny z zapisem ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej art. 6 ust. 3 pkt. 1, który nakłada na powiat obowiązek „opracowania i realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej”.

W świetle Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej rodzina podlega szczególnej ochronie i opiece państwa przed zagrożeniami zewnętrznymi i wewnętrznymi, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony najbliższych. Przemoc domowa jest jednym z podstawowych zagrożeń rodziny, negatywnym zjawiskiem społecznym, które niszczy ludzi, niezależnie od ich pozycji społecznej, czy ekonomicznej. Stanowi problem, którego nie wolno lekceważyć, gdyż wpływa destrukcyjnie nie tylko na człowieka będącego ofiarą przemocy, ale na całą rodzinę. Osoba doświadczająca przemocy ma zaburzone poczucie bezpieczeństwa, często nie jest w stanie we właściwy sposób realizować się w życiu osobistym i społecznym. Dzieci, które są świadkami przemocy lub bezpośrednio doświadczają przemocy są nieodwracalnie skrzywdzone, a skutki mogą się objawić dopiero w życiu dorosłym. Przemoc wpływa na zdrowie psychiczne, równowagę emocjonalną, jest przyczyną wielu schorzeń somatycznych, a nawet może zagrażać życiu. Państwo ma obowiązek uwzględnić dobro instytucji rodziny w swojej polityce społecznej, poprzez udzielanie pomocy osobom znajdującym się w trudnej sytuacji.

Podstawą do opracowania niniejszego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest diagnoza zjawiska przemocy domowej obejmująca analizę danych zastanych, pozyskanych z Instytucji Pomocy Społecznej, Policji, Sądu i Prokuratury oraz wnioski z badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców powiatu.

CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn zm.) **przemoc domowa** to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszającej jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Według powyższej ustawy przez osobę doznającą przemocy domowej należy rozumieć:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletniego – wobec których jest stosowana przemoc domowa
- j) małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej.

Rodzaje przemocy:

- Fizyczna: narażająca osobę na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia,
- Psychiczna: powodująca szkody na jej zdrowiu psychicznym, wywołująca u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- Seksualna: naruszająca jej godność, nietykalność cielesną oraz wolność, w tym seksualną,
- Ekonomiczna: ograniczająca lub pozbawiająca tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- Zanedbanie: umyślne działanie lub zaniechanie wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy,
- Cyberprzemoc: istotnie naruszająca prywatność tej osoby lub wzbudzająca u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przemoc domowej charakteryzują się takimi cechami jak:

Intencjonalność – przemoc jest działaniem zamierzonym ukierunkowanym na osobę pokrzywdzoną, mającym na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie i zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu pożądanego dla sprawcy.

Nierównowaga sił – rozumiana jest jako wykorzystywanie przewagi siły, uniemożliwiającej samoobronę. Przewaga sił może polegać na przewadze siły fizycznej, emocjonalnej, finansowej czy zależności.

Narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, ogranicza podstawowe potrzeby niezbędne do prawidłowego funkcjonowania osoby doznającej przemocy oraz narusza podstawowe jej prawa

Powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody fizyczne, emocjonalne, doświadczanie bólu i cierpienia.

Osobami doznającymi przemocy domowej najczęściej są kobiety i dzieci, ale również osoby niepełnosprawne i osoby starsze. Szczególnie ważnym problemem społecznym jest zjawisko stosowania przemocy wobec dzieci. Doświadczenie przemocy ma wiele negatywnych konsekwencji dla dziecka – zaburza jego rozwój umysłowy, emocjonalny i społeczny, a skutki doświadczanej traumy mogą trwać latami. Dlatego tak ważne jest zapobieganie przemocy wobec dzieci i wczesna identyfikacja zagrożeń ich bezpieczeństwa.

Fazy przemocy

Badania wykazały, że związki, w których kobiety doznają przemocy fizycznej ze strony swoich partnerów, przechodzą przez trzy fazy powtarzającego się cyklu.

Faza narastania napięcia - W tej fazie partner jest napięty i stale poirytowany. Każdy drobiazg wywołuje jego złość, często robi awanturę, zaczyna więcej pić, przyjmować narkotyki lub inne substancje zmieniające świadomość. Może poniżać partnerkę, poprawiając swoje samopoczucie. Prowokuje kłótnie i staje się coraz bardziej niebezpieczny. Sprawia wrażenie, że nie panuje nad swoim gniewem. Kobieta stara się jakoś opanować sytuację - uspokaja go, spełnia wszystkie zachcianki, wywiązuje się ze wszystkich obowiązków. Często przeprasza sprawcę. Ciągłe zastanawia się nad tym, co może zrobić, aby poprawić mu humor, uczynić go szczęśliwym i powstrzymać przed wyrządzeniem krzywdy. Niektóre kobiety w tej fazie mają różne dolegliwości fizyczne, jak bóle żołądka, bóle głowy, bezsenność, utratę apetytu. Inne wpadają w apatię, tracą energię do życia, lub stają się niespokojne i pobudliwe nerwowo. Jest to wynik narastania napięcia, które po pewnym czasie staje się nie do zniesienia. Zdarza się, że kobieta wywołuje w końcu awanturę, żeby "mieć to już za sobą".

Faza gwałtownej przemocy - W tej fazie partner staje się gwałtowny. Wpada w szał i wyładowuje się. Eksplozję wywołuje zazwyczaj jakiś drobiazg, np. lekkie opóźnienie posiłku. Skutki użytej przemocy mogą być różne - podbite oko, połamane kości, obrażenia wewnętrzne, poronienie, śmierć. Kobieta stara się zrobić wszystko, żeby go uspokoić i ochronić siebie. Zazwyczaj, niezależnie od tego jak bardzo się stara, wściekłość partnera narasta coraz bardziej. Czuje się bezradna, bo ani przekonywanie osoby stosującej przemoc, ani bycie miłą, ani unikanie, ani bierne poddawanie się mu nie pomaga i nie łagodzi jego gniewu. Po zakończeniu wybuchu przemocy, kobieta jest w stanie szoku. Nie może uwierzyć, że to się na prawdę stało. Odczuwa wstyd i przerażenie. Jest oszołomiona. Staje się apatyczna, traci ochotę do życia, odczuwa złość i bezradność.

Faza miodowego miesiąca - Gdy osoba stosująca przemoc wyładowuje już swoją złość i wie że posunęła się za daleko nagle staje się inną osobą. Szczerze żałuje tego co zrobiła, okazuje skruchę i obiecuje, że to się nigdy nie powtórzy. Stara się znaleźć jakieś wytłumaczenie dla tego, co zrobiła i przekonuje ofiarę, że to był jednorazowy, wyjątkowy incydent, który już się nigdy nie zdarzy. Sprawca okazuje ciepło i miłość. Staje się znowu podobny do tego, jaki był na początku znajomości. Przynosi kwiaty, prezenty, zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Rozmawia z osobą doznającą przemocy, dzieli się swoimi przeżyciami, obiecuje, że nigdy już jej nie skrzywdzi. Dbą o nią, spędza z nią czas i utrzymuje bardzo satysfakcjonujące kontakty seksualne. Osoba doznająca przemocy i osoba stosująca przemoc

zachowują się jak świeżo zakochana para. Kobieta zaczyna wierzyć w to, że partner się zmienił i że przemoc była jedynie incydentem. Czuje się kochana, myśli, że jest dla niego ważna i znowu go kocha. Spełniają się jej marzenia o cudownej miłości, odczuwa bliskość i zespolenie z partnerem. Życie we dwoje wydaje się piękne i pełne nadziei. Ale faza miodowego miesiąca przemijają i znowu rozpoczyna się faza narastania napięcia. Zatrzymuje ona osobę doznającą przemocy domowej w cyklu przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie ze sobą faza miodowego miesiąca jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu jest zazwyczaj gwałtowniejsza.

Mechanizmy obronne osób doznających przemocy domowej

Na mechanizmy przemocy składają się następujące elementy syndrom wyuczonej bezradności, zjawisko „prania mózgu”, zespół stresu pourazowego, proces wiktyimizacji oraz mechanizm psychologicznej pułapki.

Syndrom wyuczonej bezradności

Syndrom wyuczonej bezradności jest to bezradność, która pojawia się w wyniku nabytych doświadczeń. Zwykle osoba doznająca przemocy poszukuje pomocy dla siebie. Często jednak okazuje się, że działania mające ją ochronić, nie skutkują i nie przynoszą oczekiwanych przez nią efektów. Osoba doznająca przemocy nabiera przekonania, że cokolwiek zrobi, to i tak nie zmieni to jej sytuacji. Syndrom ten, przejawia się w biernym znoszeniu przez osobę doznającą przemocy domowej zachowań krzywdzących, pomimo, że czasem ma świadomość, że negatywne zachowania partnera są przestępstwem, naruszają prawa osobiste. Do zaburzeń dochodzi w poszczególnych sferach: motywacyjnej, emocjonalnej, poznawczej.

Zaburzenia w sferze motywacyjnej - Brak chęci i motywacji do dalszego działania – bierność, pasywność; zaburzenia polegają na uogólnionym przekonaniu, że „nikt nie może mi pomóc”. Kiedy osoba doznająca przemocy uwierzy w bezradność, te przekonania będą kładły cień na zrozumienie jej sytuacji.

Zaburzenia w sferze emocjonalnej - Osoby doznające przemocy przestają wierzyć, że w wyniku własnych zachowań mogą odnieść sukces, niezależnie od tego, czy jest to w ich mocy czy nie; polegają one na przeżywaniu lęku, stanów znacznie obniżonego nastroju, zmęczenia, apatii i depresji.

Zaburzenia w sferze poznawczej - Polegają na tym, że ofiara przemocy jest bierna i nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację, nawet jak inni mówią jej co mogłaby

zrobić. Występują: niska samoocena, słaba koncentracja uwagi, słabe poznawcze możliwości spostrzegania sukcesu oraz swoich zasobów, brak umiejętności szukania alternatywnych rozwiązań.

Zjawisko „prania mózgu”

Jest to mechanizm polegający na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć, potrzeb. Działanie służące temu, aby osoba doznająca przemocy domowej funkcjonowała zgodnie z życzeniem sprawcy przemocy domowej. Konsekwencjami "prania mózgu" są między innymi: utrata poczucia własnej wartości oraz podporządkowanie się osobie stosującej przemoc. Metody stosowane w zjawisku "prania mózgu" to: **izolacja, poniżanie i degradacja, monopolizacja uwagi, groźby i demonstracja wszechmocy, sporadyczne okazywanie pobłażliwości.**

Izolacja - to stopniowe odcinanie osoby doznającej przemocy od kontaktów z innymi ludźmi. Przejawia się krytykowaniem znajomych i rodziny partnera, wyrażaniem niezadowolenia z tego, że partnerka rozmawia przez telefon, kontaktuje się z osobami w pracy. Z czasem osoba doznająca przemocy pod wpływem tych nacisków, zrywa wszelkie kontakty z rodziną, przyjaciółmi i znajomymi, odchodzi z pracy i jest zupełnie odcięta od zewnętrznych źródeł wsparcia, zdana wyłącznie na osobę stosującą przemoc.

Poniżanie i degradacja - z chwilą gdy osoba doznając przemocy przestaje komunikować się z otoczeniem sprawca bombarduje ją fałszywymi informacjami na jej temat, wielokrotnie przypomina o jakimś poniżającym doświadczeniu, poddaje stałej krytyce, często przy innych ludziach, ubliża lub ignoruje.

Monopolizacja uwagi - polega na tym, że wszystko co robi, myśli i jak się czuje osoba stosująca przemoc ma być punktem odniesienia przy podejmowaniu działań przez osobę doznającą przemocy. Uniemożliwia to ofierze podjęcie jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, nie będących pod kontrolą osoby stosującej przemoc.

Groźby i demonstracja wszechmocy – osoba stosująca przemoc grozi, że pobije osobę doznającą przemocy, wyrządzi krzywdę dzieciom i rodzinie, grozi zabiciem, odebraniem dzieci. Zmusza do zrobienia czegoś, co jest dla osoby doznającej przemocy wstydlive lub upokarzające, a potem grozi, że opowie o tym komuś. Ponieważ osoba stosująca przemoc część gróźb spełnia, więc osoba doznająca przemocy nie jest w stanie przewidzieć co stanie się naprawdę. Zmusza ją to do posłuszeństwa wobec żądań sprawcy.

Sporadyczne okazywanie pobłażliwości - występujące przemienne kary i nagrody. Czasami

sprawca przemocy okazuje czułość, kupuje prezenty zaprasza na kolację do restauracji. Na krótki czas staje się pobłażliwy i zapomina o wymaganiach. Daje to złudną nadzieję osobie doznającej przemocy, że sprawca może się zmienić i podobnie jak faza „miodowego miesiąca” zatrzymuje ją w sytuacji przemocy.

Zespół stresu pourazowego PTSD

Są to zaburzenia lękowe PTSD występujące u ofiar napadów, gwałtów i innych traumatycznych wydarzeń w tym też przemocy domowej. Dotyczą sytuacji w których człowiek jest narażony na utratę zdrowia i życia. Nasilenie PTSD zależy od intensywności i czasu trwania traumy. Ponadto objawy PTSD są intensywniejsze u osób, które przeszły traumę w wyniku aktywności człowieka (gwałt, przemoc w rodzinie), niż u ofiar zjawisk naturalnych (powódź, huragan). Objawami PTSD są między innymi zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, złości, czujność, natarczywe wspomnienia, koszmary senne.

Proces wiktymizacji

Każdy "wchodząc" w związek z drugą osobą ma pewne wyobrażenia na temat swojego przyszłego życia, swojego małżeństwa, swojej rodziny. Akt przemocy burzy te wyobrażenia i wizję świata, partnera, siebie. Specjaliści nazywają to mianem burzenia utrwalonych przekonań. Osoba doznająca przemocy czuje rozpacz i ma poczucie krzywdy, często na tym etapie szuka pomocy. Niestety zdarza się, że spotyka się z nieprawidłowymi reakcjami osób z którymi dzieli się swoimi problemami i od których oczekuje pomocy i wsparcia. Takie zachowanie służb, które przejawia się bagatelizowaniem problemów czy obwinianiem osób doznających przemocy domowej nazywamy **wtórny zranieniem**. Pod wpływem takich reakcji otoczenia, powtarzania się aktów przemocy oraz na skutek zmniejszającej się umiejętności radzenia sobie z urazami, krzywdzona osoba zaczyna przystosowywać się do roli ofiary i przestaje się bronić. Zaczyna myśleć, że bycie ofiarą przemocy jest jej nieuchronnym przeznaczeniem do końca życia. Obwinia się i odmawia sobie podstawowych praw ludzkich, przestaje oczekiwać poprawy swojej sytuacji. Traci nadzieję i poczucie godności. W czasie urazu stosuje taktykę przetrwania. Czasem, w ostatnim odruchu desperacji podejmuje zamach na swoje życie lub życie sprawcy.

Mechanizm "Psychologicznej pułapki"

Osoba doznająca przemocy nie jest w stanie zrezygnować ze związku, w co tak dużo zainwestowała czasu, zapału, energii. Budzi zdziwienie fakt, że ona trwa w związku, który przynosi jej cierpienie, w którym jest upokarzana i nie respektuje się jej praw. Ciągle żyje nadzieją, że będzie lepiej. Dlatego też inwestuje w ten związek. Obwiniając siebie za całe zło,

wierzy, że jeśli bardziej się postara, to będzie lepiej. Ma poczucie, że zły to właśnie od niej. Im więcej się stara i wkłada w to działanie więcej energii, tym trudniej jej zrezygnować.

Zjawisko przemocy uważane jest za istotny problem społeczny. Jak wynika z raportu „Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie” przygotowanego w 2019 r. dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przemoc jest zjawiskiem stosunkowo częstym. Według badanych najbardziej rozpowszechniona jest przemoc psychiczna i 25% badanych uważa, że może ona dotyczyć ponad połowy gospodarstw domowych, natomiast 24% ankietowanych uważa, że przemoc fizyczna jest zjawiskiem częstym. Badanie pokazało, że ok. 85% - 90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne, co może świadczyć o coraz większej świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej. Zdecydowana większość Polaków uważa, że pomaganie osobom krzywdzonym jest obowiązkiem moralnym każdego człowieka (76%). Nadal jednak około 10% dorosłych osób uznaje różnego rodzaju przemocowe zachowania za normalne.

PODSTAWY PRAWNE POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Podstawą prawną opracowania „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej w powiecie kolbuszowskim na lata 2024-2026” są wskazane poniżej akty prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn.zm.).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz.901 t.j.),
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023., poz.165 t.j.),
4. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r., poz. 1526 t.j.),
5. Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn.zm.).
6. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r., poz. 171 t.j.),
7. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r., poz. 1138, z późn. zm.),
8. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1359, t.j.),

9. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r., poz. 1375 t.j.),
10. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023r., poz.571 t.j.),
11. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz.U. z 2023 r. poz. 1163).
12. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach (Dz.U. z 2023 r., poz.1158),
- 13 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz.1870),
14. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej (Dz.U. z 2023 r., poz.1827),
15. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023 r. w sprawie procedury postępowania Policji przy wykonywaniu przez pracownika socjalnego zapewnienia ochrony dziecku w razie zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą domową oraz podejmowaniu decyzji o zapewnieniu tej ochrony (Dz. U. z 2023 r. poz. 1807).
16. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997, nr. 78, poz. 483 z późn. zm.).
17. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030 (Uchwała Rady Ministrów Nr 205 z dnia 9 listopada 2023 r.)
18. Wojewódzki program Przeciwdziałania przemocy domowej na lata 2024-2030 (Uchwała Nr. LXXI/1226/24 z dnia 26 luty 2024r.)

ZADANIA POWIATU W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest zgodny z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa zadania jednostek samorządu

terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej (art. 6).

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia, 4) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- 3) opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 4) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu.

:

DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE KOLBUSZOWSKIM

Powiat Kolbuszowski leży w północno - zachodniej części województwa podkarpackiego. W skład powiatu wchodzi gminy: **Cmolas, Kolbuszowa, Majdan Królewski, Niwiska, Dzikowiec oraz Raniszów.**

W powiecie kolbuszowskim zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej realizowane są przede wszystkim przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, w tym Punkt Interwencji Kryzysowej, Komendę Powiatową Policji, Ośrodki Pomocy Społecznej, Sąd Rejonowy, Prokuraturę, Poradnię Psychologiczno- Pedagogiczną. W działania pomocowe na rzecz rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej włączone są również Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Służby kuratorskie, instytucje ochrony zdrowia, instytucje oświatowe oraz samorządy gminne i organizacje pozarządowe.

Praca z rodzinami dotkniętymi przemocą domową odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”Dokonana w 2010 r. nowelizacja ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej nałożyła obowiązek wszczynania procedury „Niebieskie Karty” w przypadku powzięcia podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny: w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, lub przez osobę będącą świadkiem przemocy.

Szczegółowe warunki realizowania procedury określa **Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta"**. Wspomniana procedura postępowania ma na celu zatrzymanie przemocy, zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej oraz pomoc w wychodzeniu z tej sytuacji. Uruchomienie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” przez przedstawiciela jednej z następujących służb: Policji, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia i komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Wszczęcie procedury powinno występować w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

Zadaniem zespołów interdyscyplinarnych jest koordynowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej tj. diagnozowanie problemu przemocy domowej, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą, rozpowszechnianie informacji środowisku lokalnym oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc. Zespół interdyscyplinarny powołuje grupę diagnostyczno –

pomocową, składającą się z pracownika socjalnego i policjanta, w której zadaniem pracownika socjalnego jest opieka nad osobą doznającą przemocy domowej, a policjanta – nad osobą tę przemoc stosującą. Będą oni mogli wzmacniać swoje działania rozszerzając skład grup o innych specjalistów, np. psychologów, pedagogów, asystentów rodziny czy też terapeutów. Zespół interdyscyplinarny może powołać grupę, pomimo że nie wszczęto procedury NK. Jednocześnie, jeżeli procedura NK była prowadzona, to jej zakończenie nie kończy bytu grupy diagnostyczno – pomocowej, której członkowie przez dziewięć miesięcy od zakończenia procedury NK mają za zadanie monitorować sytuację osób uprzednio objętych procedurą

Poniżej przedstawiamy zestawienie liczby założonych Niebieskich Kart, które wpłynęły do Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych na terenie powiatu z uwzględnieniem podmiotu wszczynającego procedurę w latach 2020-2022

Tabela 1. Liczba Niebieskich Kart z podziałem na podmioty wszczynające procedurę.

Rok	2020r.	2021r.	2022r.
Liczba Niebieskich Kart założona przez instytucje pomocy społecznej	27	17	13
Liczba Niebieskich Kart założona przez Służbę Zdrowia	0	1	0
Liczba Niebieskich Kart założona przez Policję	219	131	131
Liczba Niebieskich Kart założona przez Oświatę	1	0	0
Liczba Niebieskich Kart założona przez GKRPA	0	0	0
Razem	247	149	144

Jak wynika z powyższych danych w latach 2021 i 2022 wystąpił znaczny spadek procedur Niebieskich Kart w stosunku do roku 2020. Trudno ocenić z czego wynika ta sytuacja. Być może czas początku pandemii, obostrzenia i zamknięcie w domach sprzyjało zwiększeniu występowania przemocy domowej. Do zespołów interdyscyplinarnych najwięcej kart, podobnie jak w latach poprzednich, wpłynęło z Policji tj., w 2020 r. – 88,67%., a w 2021r. - 87,92%, a w 2022 -90.98 %. Niebieskie Karty zakładane są w drugiej kolejności przez przedstawicieli pomocy społecznej. Obserwuje się, że Służba Zdrowia oraz Oświata wszczynają w/w procedurę sporadycznie tj. pojawiło się tylko po jednym przypadku uruchomienia

Niebieskiej Karty w w/w instytucjach przez okres trzech analizowanych lat. W omawianym okresie z Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych nie wpłynęła żadna Niebieska Karta. Najwięcej Niebieskich Kart wpłynęło do zespołu interdyscyplinarnego w gminie Kolbuszowa.

Bardzo ważną instytucją działającą na terenie powiatu w systemie przeciwdziałania przemocy domowej jest Powiatowa Komenda Policji w Kolbuszowej. Do podstawowych zadań policji z zakresu ochrony osób dotkniętych przemocą domową należy podejmowanie interwencji, dokumentowanie zdarzenia, zatrzymywanie osób stosujących przemoc domową, wszczynanie postępowania przygotowawczego przeciwko osobie stosującej przemoc domową w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa oraz wnioskowanie do prokuratury o zastosowanie środków zapobiegawczych.

Na podstawie danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Kolbuszowej interwencje domowe policji na terenie powiatu przedstawiają się następująco:

Tabela 2. Liczba interwencji.

Rok	2020	2021	2022r.
Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej	215	132	174

Powyższe dane wskazują na tendencję spadkową liczby interwencji domowych. W 2020 roku odnotowano aż 215 interwencji, w 2021r. o 83 przypadki mniej. W roku 2022 liczba odnotowanych interwencji wzrosła jednak znowu o 42 przypadki w stosunku do roku ubiegłego.

Tabela 3. Liczba osób co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą wg. danych z KPP.

Rok	2020	2021	2022r.
Liczba kobiet	176	105	151
Liczba mężczyzn	45	30	25
Liczba osób małoletnich	16	9	8

Razem	237	144	184
-------	------------	-----	-----

Jak wynika z danych uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Kolbuszowej podczas interwencji dotyczących przemocy domowej w roku 2020 ujawniono 237 osób doznających przemocy domowej, zaś w 2021 nastąpił spadek i odnotowano 144 osoby doznające przemocy. W roku 2022r. liczba osób doznających przemocy znowu wzrosła, bo odnotowano, aż o 40 osób więcej niż w roku poprzednim.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową z podziałem na płeć oraz z uwzględnieniem bycia pod wpływem alkoholu podczas interwencji Policji.

Tabela 4. Liczba osób co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową

Rok	2020		2021		2022	
Liczba osób	ogółem	w tym pod wpływem alkoholu	ogółem	w tym pod wpływem alkoholu	ogółem	w tym pod wpływem alkoholu
Liczba kobiet	12	113 tj.52, 56%	4	66 tj. 50,00 %	7	113 tj. 64,95%
Liczba mężczyzn	203	ogółu	128	ogółu	167	ogółu
Razem	215		132		174	

Podczas interwencji policji związanych z przemocą domową ujawniono w roku 2020 - 215 osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej. W 2021r.ich liczba spadła do 132 przypadków. W roku 2022 nastąpił wzrost w stosunku do roku ubiegłego 42 osoby. W każdym z analizowanych lat ponad 50% osób wobec których była interwencja policyjna było pod wpływem alkoholu. W roku 2022 odsetek osób pod wpływem alkoholu jest największy, bo stanowią one 64.95% ogółu.

Statystyki uzyskane z KPP potwierdzają ogólne stereotypy dotyczące osoby sprawcy i ofiary przemocy jak również wpływu alkoholu na występowanie przemocy domowej.

Osobami doznającymi przemocy domowej są najczęściej kobiety, zaś osobami stosującymi przemoc w przeważającej większości są mężczyźni. Bardzo często występowaniu przemocy towarzyszy picie alkoholu. Zadowalającym faktem jest to, że choć w niewielkim stopniu na terenie powiatu kolbuszowskiego obserwujemy tendencję spadkową występowania przemocy domowej. W analizowanych latach zauważa się bowiem spadek ilości zakładanych Niebieskich Kart Sytuacja ta może wynikać z faktu aktywnych działań Zespołów Interdyscyplinarnych oraz podniesienia świadomości i wrażliwości społecznej w naszym powiecie.

Dane pozyskane z prokuratury rejonowej również potwierdzają wyżej opisywaną tendencję spadkową występowania przemocy domowej na terenie powiatu. W latach 2021-2022 spadła liczba wszczętych postępowań dotyczących przemocy. Nadal zauważa się, że duża liczba postępowań dotyczących przemocy domowej jest umarzana. Szczególnie dużą liczbę umorzeń odnotowano w roku 2021. Fakt ten może być związany z sytuacją epidemiczną, izolacją mieszkańców w domach, brakiem kontaktu z otoczeniem oraz trudnością przedstawienia dowodów w sprawie w związku z brakiem świadków. W analizowanych latach zwiększeniu uległa liczba postępowań zakończonych aktem oskarżenia. Wydają się to dobrą tendencją zatrzymywaniu i zmniejszeniu przypadków przemocy na terenie powiatu.

Tabela 5. Liczba postępowań.

Rok	2020	2021	2022
Liczba wszczętych postępowań z art. 207 k,k	44	38	37
Liczba umorzonych postępowań z art. 207 k.k	18	34	16
Liczba postępowań zakończonych aktem oskarżenia z art. 207	15	23	33

Z danych pozyskanych z Sądu Rejonowego w Kolbuszowej przedstawionych w poniższej tabeli wynika, że liczba osób skazanych z art. 207 k. k utrzymuje się na podobnym poziomie w każdym z analizowanych lat. W roku 2022 odnotowano najmniej osób z nałożonym obowiązkiem udziału w programie edukacyjno – korekcyjnym, bo była to tylko 1 osoba.

Tabela 5. Liczba postępowań

Rok	2020	2021	2022
Liczba osób skazanych z art. 207 k.k	24	27	29
Liczba osób skazanych wyrokiem z art. 207 k. k na których nałożono obowiązek udziału w PKE	3	4	1

Zadania powiatu z zakresu pomocy społecznej dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej poprzez prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej oraz specjalistycznego poradnictwa. Punkt Interwencji Kryzysowej udziela schronienia i pomocy rodzinom w różnorodnych sytuacjach kryzysowych. Hostel PIK jest miejscem całodobowego pobytu na okres do trzech miesięcy, posiada 5 miejsc noclegowych.

W roku 2020r. PIK udzielił pomocy. - 146 osobom, w 2021 r. 156 osobom, a w 2022r.- 187 osobom

Tabela 6. Liczba osób uwikłanych w problem przemocy domowej objętych poszczególnymi formami oddziaływań przez OIK/PIK w latach 2020-2022.

Forma pomocy	Liczba osób korzystających w poszczególnych latach		
	2020 r.	2021 r.	2022r
poradnictwo i pomoc prawna	Trudno ustalić	Trudno ustalić	Trudno ustalić
poradnictwo i pomoc psychologiczna	59	66	48
poradnictwo socjalne	117	133	148
poradnictwo i pomoc pedagogiczna	52	65	52
schronienie w hostelu OIK	8	7	6
grupa wsparcia dla ODP	17	16	16

Potrzeby osób dotkniętych przemocą na terenie powiatu zabezpiecza PIK, w indywidualnych przypadkach, w razie potrzeby osoby kierowane są do specjalistycznych ośrodków dla ofiar przemocy w rodzinie – SOW, funkcjonujących na terenie województwa

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej jako jedyny podmiot na terenie powiatu kolbuszowskiego realizuje programy oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. W roku 2020 nie realizowano programu ze względu na znaczne obostrzenia związane z pandemią. W latach 2021 i 2022 prowadzone były programy oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Tabela 7. Liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno – edukacyjnym w latach: 2020 - 2022r.

Grupy / edycje programu	Liczba osób uczestniczących			Liczba osób, które ukończyły program		
	2020r.	2021 r.	2022r.	2020r.	2021r	2022r.
Grupa I	0	13	12	0	8	6
Grupa II	0	9	8	0	5	4

W roku 2022 na terenie powiatu kolbuszowskiego została przeprowadzona diagnozy skali przemocy w powiecie kolbuszowskim, w której wzięło udział 120 dorosłych, losowo wybranych mieszkańców powiatu..

Pod względem wieku grupa respondentów była dość zróżnicowana. Najmniej liczną grupę stanowili mieszkańcy w przedziale wiekowym 18 -29 (11,67 %) ogółu badanych. Wśród kobiet najliczniejszą grupą były osoby w wieku 30-45 lat, a wśród mężczyzn dominowała grupa wiekowa 46-60 lat. Pod względem wykształcenia przeważali respondenci posiadający wykształcenie średnie (38,34%) ogółu badanych. Wśród kobiet dominowała grupa osób dysponująca dyplomem ukończenia uczelni wyższej (40 %), a wśród mężczyzn najwięcej ankietowanych deklarowało wykształcenie średnie (40%). Wśród badanych najmniejszą grupę respondentów stanowili ankietowani z wykształceniem zawodowym bo tylko - 6,67% ogółu ankietowanych.

Pierwsze z pytań ankietowych dotyczyło świadomości mieszkańców odnośnie skali zjawiska przemocy domowej.

Według badanych mieszkańców powiatu przemoc jest zjawiskiem, które występuje rzadko - dotyczy mniej niż połowy rodzin. Takiej odpowiedzi udzieliło 24,17 % ogółu ankietowanych i było to najwyższe wskazanie. Zauważa się różnice w ocenie skali zjawiska w odniesieniu do płci respondentów. W opinii respondentów płci żeńskiej przemoc występuje często na terenie powiatu (26,67%), zaś mężczyźni w większości określają skalę przemocy jako występująca rzadko (26,67%).

W drugim z pytań ankietowych respondenci zostali poproszeni o dokonanie oceny, które z prezentowanych zachowań można uznać za przejaw przemocy domowej. W świetle wyników badania, z przemocą domową najczęściej identyfikowane jest bicie, na które w sposób zdecydowany wskazało 95% respondentów, a w dalszej kolejności 85,84% popychanie i wyrzucanie z domu. Najmniej wskazań jako zachowanie przemocowe otrzymał klaps dany dziecku za złe zachowanie (32,50% respondentów).

Według ankietowanych najczęstszą formą przemocy na terenie powiatu jest przemoc psychiczna (60 %), a w drugim miejscu pod względem wskazań sytuuje się przemoc fizyczna (31,67%). Wybory ankietowanych mieszkańców są więc spójne z danymi uzyskanymi z instytucji działających w ramach systemu przeciwdziałania przemocy domowej. W trakcie diagnozy badani zostali zapytani o sygnały, które w ich opinii świadczą o występowaniu przemocy domowej.

Wśród sygnałów wskazujących na przemoc w rodzinie respondenci wskazywali najczęściej te, które są najbardziej i najłatwiej zauważalne, przede wszystkim widoczne ślady pobicia na ciele (74,17% badanych), odgłosy kłótni i awantur (67,50%), popadanie w uzależnienia (alkohol, narkotyki, leki, itp.) (50,84%). Kolejne miejsce pod względem wskazań uzyskało stosowanie przez dzieci przemocy wobec rówieśników (38,34%) oraz zaniedbanie dzieci (36,67%).

Respondenci (83,34%) wskazywali, że najczęściej przemoc domową stosują mężczyźni, a osobami najczęściej doznającymi przemocy są kobiety (54,17%) i dzieci (25%).

Wśród przyczyn przemocy domowej na pierwszym miejscu wśród wskazań 90 % badanych znalazły się różnego rodzaju uzależnienia, a w dalszej kolejności zazdrość i niewierność (48,34%) oraz doświadczenie przemocy w dzieciństwie (46,67%).

Badani pytani o przekonania i stosunek do zjawiska przemocy w 55,84% odpowiedzieli, że nie ma żadnego usprawiedliwienia dla stosowania przemocy domowej. Tylko 9,17% z nich uważało, że przemoc może być traktowana jako prywatna sprawa rodziny. Większość z badanych przyznała, że nie reaguje na przemoc z uwagi na to, że nie chce mieć

problemów i zeznawać w sądzie (64,17%), Wyniki te pokazują, że społeczeństwo powiatu nie jest w pełni zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy. Sytuacja ta może stanowić przyczynę trudności w rozpoznaniu i udowodnieniu przemocy na terenie naszego powiatu.

Powiatowy system przeciwdziałania przemocy domowej obejmuje instytucje działające w obszarze usług społecznych takich jak pomoc społeczna, oświata, ochrona zdrowia i bezpieczeństwo publiczne. Większość respondentów jako instytucje z której pomocy mogą skorzystać osoby uwikłane w przemoc wskazuje Policję 87,50%, Ośrodek pomocy społecznej (w tym Gminny Zespół Interdyscyplinarnego) (71,67%) oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (Punktu Interwencji Kryzysowej) - 66,67%. Uzyskane dane wskazują, że mieszkańcy znają instytucje do których można zgłosić problem przemocy domowej. W mniejszym stopniu respondenci wykazywali się znajomością dokumentów i procedur związanych z systemem przeciwdziałania przemocy domowej. Najbardziej znaną procedurą wśród badanych była procedura Niebieskiej Karty, bo tylko 11,67 % wskazywało na jej nieznaną. W miarę znana była też ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej, bo czytało ją lub słyszało o niej aż 66,67% badanych.

ANALIZA CZYNNIKÓW

Oferta dla rodzin uwikłanych w przemoc musi być dostosowana do ich trudnej sytuacji i opierać się na kompleksowych i interdyscyplinarnych działaniach pomocowych. Skuteczna oferta pomocy powinna uwzględniać również wyniki analizy czynników, które sprzyjają i utrudniają skuteczną pomoc osobom uwikłanym w problem przemocy domowej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej w lutym 2022 roku . przeprowadziło ankietę dotyczącą występujących na terenie powiatu czynników sprzyjających oraz utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą domową oraz służącą ocenie wzajemnej współpracy interdyscyplinarnej pomiędzy wszystkimi instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy domowej. Analizę opracowano w oparciu o wyniki w/w ankiety przeprowadzonej wśród pracowników instytucji pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Badaniami ankietowymi objętych zostało łącznie 60 respondentów. Do badanej grupy osób należeli pracownicy socjalni z ośrodków pomocy społecznej z wszystkich gmin powiatu, pracownicy policji, kuratorzy sądowi i pracownicy ośrodka interwencji kryzysowej.

Wyniki badań ankietowych :

Czynnikami sprzyjającymi podniesieniu skuteczności pomocy osobom dotkniętym przemocą domową w opinii w kolejności przyznawanych punktów:

1. Bezpłatny dostęp do poradnictwa specjalistycznego: psychologicznego, socjalnego, rodzinnego, pedagogicznego. prawnego (44 wybory),
2. Możliwość udziału przez ofiary przemocy w grupach wsparcia (43 wybory),
3. Prowadzona i udostępniana baza danych o instytucjach i formach pomocy dla osób uwikłanych w problem przemocy (42 wybory),
4. Realizacja na terenie powiatu programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (41 wyborów),
5. Zapewnienie bezpiecznego schronienia osobom doznającym przemocy w hostelu Punktu Interwencji Kryzysowej (39 wyborów).

Czynnikami utrudniającymi udzielanie skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, wskazywanymi najczęściej przez przedstawicieli instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej były w kolejności przydzielanych wyborów:

1. Lęk przed sprawcą, obawa przed eskalacją przemocy u osób pokrzywdzonych (49 wyborów),
2. Ukrywanie przemocy, odmowa składania zeznań lub ich wycofanie przez osoby doznające przemocy (47 wyborów),
3. Wstyd, poczucie winy oraz mechanizmy psychologiczne tkwiące w osobach doznających przemocy utrudniające sięganie po pomoc i wychodzenie z przemocy (46 wyborów),
4. Trudna sytuacja materialna i lokalowa ofiary, uzależnienie materialne i ekonomiczne od sprawcy (46 wyborów),
5. Brak skutecznych oddziaływań na sprawców przemocy, poczucie bezkarności u sprawców (44 wybory).

Ocena współpracy interdyscyplinarnej służb i instytucji zaangażowanych w pomoc osobom dotkniętym przemocą na terenie powiatu kolbuszowskiego: pracownicy instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej na terenie powiatu w większości oceniają współpracę interdyscyplinarną jako przeciętną (29 wyborów) na drugim miejscu jako dobrą (26 wyborów).

ODBIORCY PROGRAMU

Aby oferowana pomoc była skuteczna niezbędne jest stworzenie spójnego, systemu pomocy opartego na dobrej współpracy i interdyscyplinarności działań. Podejmowane w ramach programu działania mają służyć nie tylko poprawie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą , ale również ochronie rodzin zagrożonych przemocą domową . Niniejszy Program adresowany jest więc do wszystkich osób/rodzin z terenu powiatu uwikłanych i zagrożonych problem przemocą domową, jak również do osób pomagających.

Odbiorcami działań są zatem:

- 1) osoby doświadczające przemoc domowej (współmałżonkowie, dzieci, partnerzy, osoby starsze, osoby niepełnosprawne)
- 2) osoby zagrożone przemocą
- 3) osoby stosujące przemoc domową
- 4) świadkowie przemoc domowej
- 5) przedstawiciele instytucji, organizacji, służb zaangażowanych w przeciwdziałanie przemoc domowej
- 6) społeczność powiatu kolbuszowskiego.

REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej. Realizacja programu odbywać będzie się przy współpracy instytucji i organizacji z terenu powiatu zobligowanych do działań z zakresu przeciwdziałania przemoc domowej:

- 1) Starostwa Powiatowego w Kolbuszowej
- 2) Komendy Powiatowej Policji w Kolbuszowej
- 3) Sądu Rejonowym w Kolbuszowej
- 4) Kuratorskiej Służby Sądowej w Kolbuszowej
- 5) Prokuratury Rejonowej w Kolbuszowej
- 6) Punktu Interwencji Kryzysowej w Kolbuszowej
- 7) Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej (w Kolbuszowej, Niwiskach, Cmolasie,

Raniżowie, Dzikowcu i Majdanie Królewskim)

- 8) Zespołów Interdyscyplinarnych funkcjonujących w poszczególnych gminach,
- 9) Powiatowej Poradni Psychologiczno -Pedagogicznej w Kolbuszowej
- 10) Placówek Oświatowych
- 11) Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- 12) Placówek ochrony zdrowia
- 13) Organizacji pozarządowych
- 14) Kościołów i innych związków wyznaniowych.

MIEJSCE I CZAS REALIZACJI

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2022-2028 będzie realizowany na terenie powiatu Kolbuszowskiego. Wdrażanie rozpocznie się po jego uchwaleniu przez Radę Powiatu Kolbuszowskiego i będzie kontynuowane do 2030 roku. Zadania będą realizowane w sposób ciągły.

CELE PROGRAMU

Cel główny Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających przemocy domowej na lata 2024-2030

Zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w powiecie kolbuszowskim

Cele szczegółowe

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową
4. Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ W RAMACH PROGRAMU

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej		
Zadania	Wskaźniki	Termin realizacji
Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu	liczba opracowanych diagnoz	2024-2030 1 raz w roku do końca kwietnia
<p>Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które obalają stereotypy na temat przemocy domowej usprawiedliwiającej jej stosowanie, opisują mechanizmy przemocy domowej oraz jednocześnie wskazują na ich społeczną szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania,</p> <p>promują metody wychowawcze bez użycia przemocy i informują o zakazie stosowania kar cielesnych wobec małoletnich przez osoby wykonujące władzę rodzicielską lub sprawujące opiekę lub pieczę,</p> <p>promują działania służące przeciwdziałaniu przemocy domowej, w tym ochronę i pomoc dla osób doznających przemocy oraz interwencję wobec osób stosujących przemoc domową</p>	<p>liczba przeprowadzonych lokalnych kampanii społecznych</p> <p>liczba opracowanych materiałów, ulotek, plakatów, poradników</p> <p>liczba upowszechnionych w ciągu roku materiałów, ulotek, plakatów, poradników</p>	2024-2030
Działania edukacyjne - szkolenia, pogadanki dla dorosłych mieszkańców powiatu dotyczące zjawiska przemocy domowej	<p>liczba zrealizowanych działań edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy domowej</p> <p>liczba osób, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej</p>	2024-2030
Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mających na celu edukację w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych	<p>liczba opracowanych programów,</p> <p>liczba zrealizowanych programów,</p>	2024-2030

w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową	liczba uczestników programów	
Pedagogizacja rodziców, poradnictwo wychowawcze	liczba osób, którym udzielono porad/ konsultacji liczba osób, które wzięły udział w spotkaniach rodzinnych	2024-2030
Organizacja szkoleń podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców	liczba zrealizowanych szkoleń liczba osób biorących udział w szkoleniach	2024-2030
Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży działań edukacyjno-informacyjnych na temat przeciwdziałania przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy i profilaktyki uzależnień	liczba zrealizowanych działań edukacyjnych liczba dzieci i młodzieży, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy i profilaktyki uzależnień.	2024-2030
Upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży informacji na temat profilaktyki i skutków uzależnień oraz zagrożeń i skutków przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy	liczba upowszechnionych informacji w formie ulotek, informatorów, brozur	2024-2030
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej		
Poradnictwo specjalistycznego i wsparcie dla osób doznających przemocy domowej w tym poradnictwo psychologiczne, socjalne, rodzinne	liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego	2024-2030
Realizacja innych działań w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy domowej.	liczba działań zrealizowanych na rzecz osób	2024-2030

	dotkniętych przemocą domową	
Wspieranie, zwiększanie zakresu działania oraz dostępności do lokalnych telefonów interwencyjnych dla osób doznających przemocy domowej.	liczba lokalnych telefonów liczba rozmów/porad	2024-2030
Upowszechnienie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.	liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych.	2024-2030
Wzmocnienie współpracy z instytucjami i podmiotami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej poprzez doradztwo merytoryczne dla pracowników dotyczące pomocy i wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	liczba pracowników, którzy skorzystali porad/ konsultacji	2024-2030
Grupy wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	liczba grup wsparcia, liczba osób uczestniczących w grupach	2024-2030
Funkcjonowanie bezpłatnego poradnictwa prawnego dla mieszkańców powiatu	liczba osób korzystających z bezpłatnego poradnictwa prawnego	2024-2030
Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc hostelu w punkcie interwencji kryzysowej i/lub ośrodkach wsparcia	liczba miejsc w hostelu punktu interwencji kryzysowej liczba osób korzystających z miejsc w hostelu punktu interwencji kryzysowej liczba osób skierowanych do ośrodków wsparcia	2024-2030
Prowadzenie procedury Niebieskiej Karty	liczba procedur (z podziałem na instytucję wszczynającą)	2024-2030

	liczba osób doznających przemocy (kobiet, mężczyzn, dzieci)	
Prowadzenie postępowań i spraw sądowych dotyczących przemocy domowej	liczba wniosków skierowanych do sądu o wgląd w sytuację rodziny liczba kierowanych na Policję /prokuraturę wniosków o wszczęcie postępowania liczba wszczętych postępowań z art. 207 kk liczba umorzonych postępowań z art. 207 kk liczba spraw sądowych prowadzonych z art. 207 kk liczba osób skazanych wyrokiem z art. 207	2024-2030
Podejmowanie interwencji wobec osób doznających przemocy domowej	liczba osób objęta działaniami interwencyjnymi	2024-2030
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową		
Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	liczba edycji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych liczba osób z nałożonym sądownie obowiązkiem udziału w PKE liczba osób skierowanych przez ZI	2024-2030

	<p>liczba osób, które przystąpiły do uczestnictwa w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych</p> <p>liczba osób, które ukończyły program</p>	
Ewidencjonowanie i uaktualnianie instytucji rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc domową, a szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne	Liczba aktualizacji dokonanych w danym roku	2024-2030
Przesyłanie zaktualizowanego informatora właściwym miejscowo prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, komendantowi miejskiemu policji oraz wchodzącym w obręb powiatu gminom	Przekazanie informatora instytucjom i podmiotom wskazanym	2024-2030 dwa razy w roku
Działania interwencyjne wobec sprawców przemocy	<p>liczba sprawców (kobiet, mężczyzn, dzieci)</p> <p>liczba sprawców pod wpływem alkoholu</p> <p>liczba interwencji</p>	
4. Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej		
Organizowanie szkoleń, spotkań, konferencji dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej	liczba interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń	2024-2030
Udział w grupach wsparcia dla pracowników socjalnych	liczba spotkań liczba pracowników	2024-2030
Udział w grupie wsparcia dla asystentów rodzinnych	liczba spotkań liczba pracowników	2024-2030

OCZEKIWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zakłada się, że dzięki realizacji Programu na terenie powiatu sławieńskiego osiągnięte zostaną następujące efekty:

1. Poprawa sytuacji rodzin zagrożonych i dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej.
2. Podniesienie świadomości społeczeństwa (w tym dzieci i młodzieży szkolnej) w zakresie skutków płynących ze stosowania przemocy
3. Przełamywanie stereotypów i mitów na temat przemocy domowej.
4. Podniesienie kwalifikacji kadry zajmującej się tematyką przeciwdziałania przemocy domowej.
5. Rozpoznawanie przez osoby stosujące przemoc domową sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe oraz wykształcenie umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów bez użycia agresji i konstruktywnego wyrażania uczuć.
6. Powstrzymanie się przez osoby stosujące przemoc domową od aktów przemocy poprzez zdobycie wiedzy pozwalającej na korekcję zachowań i rozwinięcie umiejętności służących kontroli reakcji przemocowych, wzrost krytycyzmu wobec reakcji przemocowych, zwiększenie szacunku i empatii wobec ofiar przemocy.
7. Zmniejszenie ilości przypadków przemocy domowej na terenie powiatu kolbuszowskiego

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Kolbuszowskim na lata 2022-2028 finansowany będzie ze:

- środków własnych budżetu powiatu,
- środków pochodzących z dotacji celowych,
- środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

MONITOROWANIE PROGRAMU

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Kolbuszowskim na lata 2024-2030 będzie monitorowany na podstawie analizy danych zawartych we wskaźnikach dotyczących realizowanych zadań w ramach w/w Programu. Monitoring działań prowadzony będzie za pomocą ankiety przeprowadzonej w instytucjach realizujących założenia programowe.

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej raz w roku, z uzyskanych z analizy danych sporządzi raport ewaluacyjny z zrealizowanych działań. Powyższy raport będzie przedkładany przez Kierownika PCPR Radzie Powiatu w corocznym sprawozdaniu.

ZAKOŃCZENIE

Przemoc domowa od wielu lat stanowi duży problem społeczny, narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej. Władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. Pomoc osobom dotkniętym przemocą domową wymaga podejścia systemowego, szeregu złożonych działań opartych na wiedzy z zakresu różnych dziedzin i wykorzystujących kompetencje instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

W związku z powyższym konieczne jest przyjęcie szerokiego, dobrze zorganizowanego programu przeciwdziałania przemocy domowej. Głównym założeniem niniejszego Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Kolbuszowskim na lata 2024 – 2030 jest bowiem podejmowanie działań mających na celu ograniczenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu kolbuszowskiego. Osiągnięcie zawartych w Programie celów umożliwi dobra współpraca jednostek i podmiotów działających na rzecz osób i rodzin. Oczekuje się, iż Program przyczyni się do udoskonalenia systemu przeciwdziałania przemocy domowej, ograniczenia zjawiska przemocy na terenie naszego Powiatu i stworzenia modelu współpracy z innymi jednostkami działającymi na rzecz osób będących w kryzysie.

Rada Powiatu w Kolbuszowej

ul. 11-go Listopada 10

36-100 Kolbuszowa

Tel.: +48 17 2275880 / E-mail: starostwo@kolbuszowski.pl

Uchwała Nr LXI/327/2024 Rady Powiatu w Kolbuszowej z dnia 18 kwietnia 2024r. w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przewiwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024 - 2030, została podjęta następującą proporcją głosów: jestem za 15, jestem przeciw 0, wstrzymuję się 0.

Uchwała została podjęta w trybie jawnym, zwykłą większością głosów.

Data i godzina głosowania: 2024-04-18 12:36:10

Radni zagłosowali jak poniżej:

Jestem za	
1.	Mieczysław Burek
2.	Wojciech Cebula
3.	Marian Hopek
4.	Józef Kardyś
5.	Stanisław Kopeć
6.	Marek Kuna
7.	Jerzy Magda
8.	Roman Petejko
9.	Ewa Posłuszny
10.	Józef Prymon
11.	Emil Wilk
12.	Henryk Wojdyło
13.	Barbara Wojnas
14.	Grażyna Wyka
15.	Maria Zawada

Wstrzymuję się	
	BRAK

Jestem przeciw	
	BRAK

Obecni radni, którzy nie wzięli udziału w głosowaniu	
	BRAK

Operatorem systemu był *Admin*.

Wygenerowano z systemu DSSS Vote za pośrednictwem oprogramowania DSSS Vote App.